

Biuletenio tematika ir tema

Kultūra ir kultūros politika

Biuletenio laidos antraštė, probleminis klausimas

LRT kaip visuomeninis transliuotojas: raida, funkcijos, valdymas, auditas ir diskutuojama problematika

Esminiai žodžiai

Lietuvos radijas ir televizija, visuomeninis transliuotojas, misija, reglamentavimas, LRT taryba, finansavimas, auditas, visuomenės reakcija

Serija ir registracijos numeris

R-2026-1

Leidimo data

2026-01-26

Leidimo vieta

Vilnius

Žanras

☒ Analitinė apžvalga ☐ Kita

Šaltiniai: kategorijos

- ☒ Teisės aktai ☒ Politinė komunikacija
☐ Analitinių centrų kūriniai / leidiniai
☒ Žiniasklaidos turinys ☐ Socialinių tinklų turinys
☐ Statistiniai duomenys ☒ Mokslo darbai
☐ Metainformaciniai produktai
☐ Išviešinti slapti / privatūs duomenys

Šaltiniai: nuo - iki

1967-2025

Šaltiniai: kalbos

- ☒ Lietuvių k. ☐ Lenkų k.
☒ Anglų k. ☐ Kitos ES kalbos
☐ Rusų k. ☐ Kitos

Citavimui (APA stiliumi)

Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2026). *LRT kaip visuomeninis transliuotojas: raida, funkcijos, valdymas, auditas ir diskutuojama problematika* (R-2026-1). Vilnius.

Kontaktiniai duomenys

Informacijos analitikos skyrius; analitika@lnb.lt. Nacionalinė biblioteka, Gedimino pr. 51, 01109 Vilnius.

Turinio apžvalga

Šioje analitinėje apžvalgoje:

- aptariama visuomeninio transliuotojo samprata, LRT misija ir funkcijos;
- nagrinėjamas teisinis LRT veiklos pagrindas, valdymo ir finansavimo modelis;
- lakoniškai nušviečiamos esminės LRT audito, atlikto 2025 metų rudenį, išvados ir kilusios įtampas tarp institucijų ir visuomenės.

1. Įžanga

Visuomeninis transliuotojas apibrėžiamas kaip žiniasklaidos priemonė, nesiekianti pelno, o jos esminė funkcija yra nešališkas, objektyvus ir patikimas visuomenės informavimas apie Lietuvos ir kitų šalių įvykius. Akcentuojama ypač stipri orientacija į nacionalinės ir užsienio kultūros sklaidą, o didžiausią turinio dalį sudaro kokybiška publicistika, šviečiamosios, analitinės, pažintinės laidos. Ši žiniasklaidos priemonė privalo užtikrinti sąlygas demokratijos raidai ir visuomenės vertybinių principų plėtrai.¹ Nors dažniausiai

¹ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija. (n. d.). Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/lietuvos-nacionalinis-radijas-ir-televizija>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

visuomeninis transliuotojas įsteigtas valstybių, nuo valdžios institucijų veikia (ar bent turėtų veikti) nepriklausomai.

Lietuvoje visuomeninio transliuotojo (VT) funkcijas (**teisės dokumentuose apibrėžiamas kaip nacionalinis transliuotojas, save dažniau įvardija visuomeniniu transliuotoju**) vykdo Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (LRT), įprastai pristatomas kaip moderniausia ir patikimiausia visuomenės informavimo priemonė Lietuvoje. LRT veikia kaip nekomercinė žiniasklaidos priemonė ir pirmiausia atstovauja viešajam interesui, yra finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų. Kadangi LRT funkcionuoja demokratinėje visuomenėje, vienas iš transliuotojo veiklos požymių turėtų būti laisvo žodžio užtikrinimas.

Ši žiniasklaidos priemonė periodiškai atsiduria diskusijų centre. Diskusijas dėl LRT lemia daug veiksnių. Esama visuomenės grupių, kurios kvestionuoja visuomeninio transliuotojo rodomą turinį, temų pasirinkimą ar vertybines nuostatas. Tai itin išryškėja politinių ar kitų krizių metu, pavyzdžiui, COVID-19 pandemijos metu. Ažiotažą įvairiose interesų grupėse sukelia LRT generalinio direktoriaus rinkimai, finansavimo šaltiniai, lėšų panaudojimas, tam tikrais atvejais – ir pajamos iš komercinės veiklos.

2025 metų spalio mėnesio pabaigoje aukščiausioji valstybinio audito institucija Lietuvoje – Valstybės kontrolė, pavedus Lietuvos Respublikos Seimui, atliko 2021–2024 m. LRT veiklos auditą. Visuomenei buvo pristatyta 120 psl. ataskaita, kurioje įvertinta: transliuotojo veiklos organizavimas, išteklių planavimas, panaudojimas ir turto valdymas, pirkimų vidaus kontrolė ir vykdymas, veiklos priežiūra, rekomendacijų įgyvendinimo planas. Ataskaitoje buvo išryškinti kai kurie tobulintini LRT veiklos aspektai, o Valstybės kontrolės išvados visuomenės ir LRT buvo sutiktos prieštarai.

Atsižvelgiant į klausimo aktualumą ir visuomenės interesą, šioje apžvalgoje pirmiausia bus supažindinama su LRT steigimo aplinkybėmis, raida, veikimo ir valdymo modeliu, finansavimo šaltiniais ir pan., po to – pristatomos audito metu padarytos išvados bei įtampos po naujausių iniciatyvų koreguoti LRT įstatymą.

2. LRT kaip visuomeninis transliuotojas: istorija, samprata, misija

LRT Lietuvos žiniasklaidos sistemoje užima svarbią vietą, nes funkcionuoja kaip nekomercinė informacijos sklaidos priemonė, todėl jai keliama aukštesni visuomenės reikalavimai ir standartai dėl turinio kokybės. Žiniasklaidos priemonei, atliekančiai visuomeninio transliuotojo funkciją, taip pat taikomi objektyvumo ir nešališkumo principai. Visuotinai suprantama, kad LRT priskiriama kultūros puoselėjimo ir švietėjiška misija, pirmiausia atsižvelgiant į visuomenės reikmes, o ne į rinkos dėsnių diktuojamus tikslus ir uždavinius. Esminės su visuomeninio transliuotojo veiklos specifiška susijusios nuostatos yra įtvirtintos teisės aktuose, nuolat nagrinėjamos ir tarptautiniame kontekste.

LRT veiklos pradžia datuojama 1926 metais. Tų metų birželio mėnesį klausytojams iš Kauno radijo stoties reguliariai imtas transliuoti radijo turinys. Iš pradžių transliacija trukdavo vos 1,5 val. Jos metu būdavo pateikiama žinučių iš laikraščių, naujienų agentūros ELTA pranešimų, orų informacija, muzikos ir operų fragmentų. Ilgainiui programų tinklėlis plėtėsi, atsirado įvairesnio turinio, nuolatinų laidų, taip pat tiesioginių transliacijų, nušviečiančių svarbiausius šalies įvykius, renginius ir šventes. 1927 m. įkuriama Radijo taryba, o 1929 m. šią pakeičia Valstybės radiofonas, kuris pavaldus Švietimo ministerijai. Po 1940 m. sovietų okupacijos jis pertvarkytas į Radiofikacijos ir radiofonijos komitetą prie LSSR liaudies komisarių tarybos, o laidos, daugiausia propagandinio pobūdžio, imtos transliuoti iš Maskvos. Vokietijos okupacijos laikotarpiu, nuo 1941 m., Lietuvos radijas įtrauktas į šios šalies radijo tinklą ir cenzūruojamas valdžios. 1944 m. radijas vėl grįžta Sovietų Sąjungos žinion. Nors būta įvairių pokyčių, visu sovietiniu laikotarpiu jo veikla nebuvo nepriklausoma ar savarankiška, bet griežtai kontroliuojama atitinkamų valdžios organų. **Tik 1990 m., žlugus okupaciniam režimui, buvo įkurta valstybės įstaiga Lietuvos radijas ir televizija, atskaitinga Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai, o jos veiklos kryptis ir strategiją ilgainiui ėmė nustatyti LRT valdyba.**²

Žvelgiant retrospektyviai, **nacionalinio radijo ir televizijos raida nebuvo sinchroniška.** Pirmoji televizija Lietuvoje įkurta tik praėjus trims dešimtmečiams – 1957 m. Vilniuje pradėtos vaizdo transliacijos. Kadangi televizijos startas sutampa su sovietiniu laikotarpiu, jos pavaldumas sietas su Lietuvos valstybiniu televizijos ir radijo komitetu prie LSSR Ministrų Tarybos. Pirmosios transliacijos iš sostinės Simono Konarskio gatvės buvo neilgos trukmės, bet rodymo laikas vis ilgėjo, o patalpos plėtėsi, įkurta naujų padalinių. Kaip ir radijas, televizija okupacijos metais atliko propagandinę ir ideologinę funkcijas. Pirmieji svarbūs pokyčiai fiksuojami 1988 m., kada dalį turinio imta skirti šalies persitvarkymo temoms. **Kaip minėta, 1990 m. Lietuvos televizija kartu su radiju tampa nacionaliniu transliuotoju, kuris finansuojamas iš biudžeto lėšų ir iš reklamos surenkamų pinigų.** Kaip aukščiausioji valdymo institucija ima funkcionuoti LRT valdyba, o nuo 1996 m. jos funkcijas perima LRT taryba, atsakinga už LRT generalinio direktoriaus rinkimus, programų strategijos, struktūros, išrinktojo direktoriaus tvirtinimą.³ **Šiuo metu LRT valdo 7 žiniasklaidos priemonės: 3 radijo programas (LRT RADIJAS, LRT KLASIKA, LRT OPUS), 3 televizijos programas (LRT TELEVIZIJA, LRT PLIUS, pasaulio lietuviams skirtą LRT LITUANICĄ) ir naujienų portalą LRT.lt.**

Viešosios žiniasklaidos koncepcijos genezė pasaulyje siejama su **1967 m. Jungtinių Amerikos Valstijų Kongreso išleistu Viešojo transliavimo įstatymu. Jame buvo nustatyti šie principai: nepriklausomybė, objektyvios ir įvairiapusės informacijos teikimas bei visuomenės švietimo ir kultūros sklaida, finansavimo stabilumo užtikrinimas, pliuralizmo skatinimas ir kontrolės mechanizmai transliuotojo veiklai stebėti.**⁴ Ilgainiui, keičiantis visuomenėms, atsirado kai kurių transformacijų. Dabar visuomeninio transliuotojo sąvoka yra gana plati, apimanti bent kelis aspektus, bet visų pirma **viešojo transliavimo (VT) veikla siejama su tarnyste ar paslaugos teikimu visuomenei, be**

² Radijas Lietuvoje. (n. d.). Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/radijas-lietuvoje/>

³ Televizija Lietuvoje. (n. d.). Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/televizija-lietuvoje/>

⁴ Corporation for Public Broadcasting. (1967). Public Broadcasting Act of 1967. Prieiga per internetą: <https://cpb.org/about/public-broadcasting-act-1967>

to, veikia kaip įtraukos mechanizmas demokratijai stiprinti: „Visuomeninis transliuotojas – medijų organizacija, kuri radijo ir televizijos transliacijų metu atstovauja visuomenei ir jos interesams, informuodama, šviesdama bei teikdama pramoginę funkciją. Šių dienų komunikaciniame lauke transliavimo priemonėms talkina ir elektroninės medijų priemonės.“⁵

Dabartiniame pasaulyje **VT svarba pabrėžtina ir nacionalinio saugumo bei dezinformacijos sklaidos kontekste.** Informuoti patikrinus ir subalansavus žinias yra vienas svarbiausių informacinio saugumo elementų, padedančių stiprinti visuomenės atsparumą išorinėms ir vidinėms informacinėms grėsmėms, dezinformacijos sklaidai. Taigi, akcentuojamas visuomeninės žiniasklaidos nepriklausomumas, nes tai leidžia užtikrinti pasitikėjimą pateikiama informacija, ypač sudėtingais ir krizių laikotarpiais valstybėje, pavyzdžiui, COVID-19 metu ar Rusijos karo prieš Ukrainą kontekste. **Viešajame diskurse formuluojama, kad Europoje kyla grėsmių visuomeninių transliuotojų autonomiškumui,** pavyzdžiui, Lietuvoje fiksuojamas žiniasklaidos laisvės indekso kritimas, o Europoje šiuo metu esame 14 vietoje.⁶

Mokslo publikacijose visuomeninio transliuotojo misija aptariama ne vienu parametru. Įvairiose šalyse misija ir veiklos įgyvendinimo principai suformuluoti netapačiai. Vis dėlto **esama universalių nuostatų, kuriomis apibrėžiama visuomeninio transliuotojo paskirtis ir vaidmuo.** Pirmiausia, Vakarų Europoje **akcentuojama subalansuota turinio pasiūlos įvairovė, atspindinti skirtingas visuomenės grupes, požiūrius ir kultūrinės tradicijas,** o finansavimo, funkcijų, kompetencijų sritis apibrėžia nacionaliniai įstatymų leidėjai. **Esminės visuomeninio transliuotojo europinėje informacijos erdvėje funkcijos,** atliepančios ir skaitmeninio virsmo epochai būdingus pokyčius, **turėtų būti šios⁷:**

- esant susiskaldžiusiai žiniasklaidos rinkai, VT turi būti patikimas informacijos perteikimo garantas;
- užtikrinti skaitmeninį prieinamumą visoms visuomenės grupėms;
- VT – nepriklausomas ir patikimas informacijos tiekėjas;
- visuomeninis transliuotojas užtikrina informacijos pateikimą, atspindintį visos šalies perspektyvas ir interesus;
- tai – šalies ar regiono balsas Europos kontekste;
- yra kokybės etalonas;
- užpildo trūkstamas nišas žiniasklaidoje – suteikia tai, ko neduoda komerciniai kanalai;
- veikia kaip kultūrinės tapatybės ir nacionalinės kalbos puoselėtojas;
- remia nacionalinės ir europinės produkcijos kūrimą bei sklaidą;
- skatina inovacijas ir naujoves.

⁵ Žvirblis, L. (2024). Visuomeninis transliuotojas skaitmeninės transformacijos procese: LRT medijų grupės profesionalų įžvalgos: magistro baigiamasis darbas. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 12, 13, 15. Prieiga per internetą: <https://portalcris.vdu.lt/server/api/core/bitstreams/32efa614-bfbc-4fa3-b627-9f39c8198e61/content>

⁶ Naglinskis, J., Platūkytė, D. (2025 m. liepos 21 d.). „Reporteriai be sienų“: visuomeniniai transliuotojai puolami, bet Europa išlieka saugi. Prieiga per internetą: <https://archyvai.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2619260/reporteriai-be-sienu-visuomeniniai-transliuotojai-puolami-bet-europa-islieka-saugi>

⁷ Holznagel, B. (2000). The mission of public service broadcasters. *International Journal of Communications Law and Policy*, 5, 1, 3, 4. Prieiga per internetą: https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/ijclp/ijclp_5/ijclp_5k.pdf

Daugiau nei tris nepriklausomos Lietuvos dešimtmečius LRT atlieka visuomeninio transliuotojo funkciją. Tai reiškia, kad „visuomeninio transliavimo esmė – neleisti rinkimuose laimėjusiai daugumai monopolizuoti informacijos sklaidos, radiją ir televiziją paversti valstybine institucija. Siekiama išvengti tiesioginio valdžios (valdančiosios daugumos) kišimosi, ieškoma priemonių, kaip per visuomenines tarybas, vadinamąsias apsaugos organizacijas (Recommendations, 1996) piliečiai galėtų valdyti VT. Nepriklausomą finansavimą turi užtikrinti vartotojų mokamas abonentinis mokestis ar kiti transliuotojo biudžetą formuojantys būdai (valstybės subsidijos, transliuojamos reklamos įplaukos). Suformuoti tokie VT tikslai: kurti pilietinę visuomenę, skatinti pliuralizmą, diskusijas, pateikti nešališką informaciją ir komentarus, skleisti skirtingas idėjas ir religinius įsitikinimus.“⁸ **Pati LRT savo interneto svetainėje skelbia, kad jos misija apibūdinama trimis matmenimis: informuoti, ugdyti ir telkti visuomenę, o išplėstai ji pateikiama detalai ir apima platesnes funkcijas:** „LRT misija – informuoti, ugdyti ir telkti visuomenę, siekiant, kad kiekvienas pilietis būtų gerai informuotas ir aktyviai dalyvautų visuomeniniame gyvenime. LRT – tai neatsiejama Lietuvos žmonių gyvenimo dalis, kuri prisideda prie stipresnės ir sąmoningesnės visuomenės kūrimo.“⁹ Kanalo vertybių deklaracijoje minimi šie visuomeniniam transliuotojui keliami lūkesčiai: atvirumas, inovatyvumas, nepriklausomumas, patikimumas.

Apibendrinant, visuomeninio transliavimo esmė grindžiama siekiu užtikrinti informacijos įvairovę ir tikslų ją apsaugoti nuo tiesioginės politinės įtakos redakcijos savarankiškumui. LRT deklaruojami tikslai: nešališkos ir patikimos informacijos sklaida, visuomenės ugdymo ir telkimo funkcija, atvirumas, diskusijų skatinimas. Be šių, dar pabrėžtinai svarbūs vaidmuo ir svarba nacionaliniam saugumui ir kovai su dezinformacija.

3. Valdymo struktūra, teisinis pagrindas, finansavimo modelis

Valdymo sistema, teisinė bazė ir finansavimo tvarka yra pagrindiniai visuomeninio transliuotojo veiklos garantai, turintys užtikrinti jo nepriklausomumą, skaidrumą ir misijos įgyvendinimą. Teisiniai reglamentai apibrėžia transliuotojo teises, pareigas ir atsakomybę, o valdymo struktūra nustato organizacijos veiklos hierarchiją ir sprendimų priėmimo procesus. Finansavimo modelis garantuoja stabilų ir nepriklausomą lėšų srautą, leidžiantį vykdyti visuomenės informavimo, švietimo ir kultūros funkcijas – įgyvendinti LRT patikėtą misiją.

Teisinį LRT statusą, veiklą, valdymą, finansavimą, taip pat jos teises, pareigas ir atsakomybę reglamentuoja pamatinis teisės dokumentas – **Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas (LRT įstatymas)**, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo. Šiame įstatyme suformuluota, kad **būtina užtikrinti transliuotojo nepriklausomybę, skaidrumą ir nešališkumą**. Be kita ko, **nustatyta LRT valdymo struktūra, finansavimo šaltiniai, pagrindinės funkcijos** – informuoti, šviesti ir telkti visuomenę – bei pareigos puoselėti kultūrinės, demokratines vertybes. Akte taip pat

⁸ Pečiulis, Ž. (2015). Politikų įtaka kuriant Lietuvos visuomeninio transliuotojo modelį. *Agora: politinių komunikacijų studijos*, 3, 69-91. Vytauto Didžiojo universitetas: Versus Aureus. Prieiga per internetą: https://www.kf.vu.lt/dokumentai/Pe%C4%8Diulis_Agora.pdf

⁹ LRT. (n. d.). Apie mus. Prieiga per internetą: <https://apie.lrt.lt/lrt/lrt/visuomeninis-transliuotojas/apie-mus>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

detalizuojama, kad LRT privalu užtikrinti turinio įvairovę, atspindėti įvairių visuomenės grupių interesus, be to, numatyti teisėti kontrolės mechanizmai. **Pastebėtina, kad šiame dokumente oficialiai nėra įtvirtintas - nors tai visuotinai pripažįstama - LRT visuomeninio transliuotojo statusas, jame užsimenama, kad LRT privalo atstovauti visuomenės interesams ir veikti jos naudai.** Pataruoju metu esama viešųjų nuomonių, kad ši nuostata turėtų atspindėti įstatyme (daugelyje užsienio šalių tokios žiniasklaidos priemonės dokumentuose turi aiškiai įvardytą VT padėtį). **Vis dėlto jau 1990 m. įsteigtos „LRT valdybos egzistavimas yra visuomeninio transliuotojo modelio požymis.“**¹⁰

Įstatyme išdėstytos esminės visuomeninio transliuotojo funkcionavimą reguliuojančios nuostatos, tokios kaip LRT samprata ir statusas, veiklos principai, programų ir interneto svetainės reikalavimai, teisės ir pareigos, reikalavimai dėl reklamos ir komercinių audiovizualinių pranešimų šiose platformose, veiklos ypatumai streikuojant darbuotojams ar esant ypatingoms situacijoms, nustatyti LRT valdymo organai. Numatytos Tarybos funkcijos, teisės ir atskaitomybė, posėdžių ir nutarimų priėmimo tvarka, generalinio direktoriaus skyrimas, funkcijos, teisės ir atskaitomybė, etikos kontrolieriaus veikla, funkcijos, teisės ir atskaitomybė, LRT vidaus audito tarnybos vadovo vaidmuo, LRT turto valdymo principai, finansinė ir ūkinė veikla, reorganizavimo ir likvidavimo procesas.¹¹

Su LRT veikla ir žiniasklaidos procesų reglamentacija susijęs ir **Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas (Visuomenės informavimo įstatymas).** Remiantis juo, Lietuvoje kontroliuojama žiniasklaidos veikla, nustatomi informacijos teikimo principai, žurnalistų atsakomybės, skaidrumo ir objektyvumo reikalavimai. Įstatymas užtikrina visuomenės teisę gauti patikimą ir pagrįstą faktais, įvairiapusę informaciją, saugo žiniasklaidos laisvę ir reglamentuoja transliuotojų, leidėjų bei kitų informacijos platintojų pareigas. Šis dokumentas itin plačios apimties, apimantis daugybę nuostatų ir reguliuojantis įvairius visuomenės informavimo procesus, jame sistemiškai aptariami tiek žiniasklaidos laisvės, tiek atsakomybės klausimai. Įstatyme **taip pat neįtvirtintas LRT kaip visuomeninio transliuotojo statusas, tačiau nurodoma, kad ši žiniasklaidos priemonė turi išskirtinę nacionalinio transliuotojo padėtį: „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (toliau - LRT) - valstybei nuosavybės teise priklausanti viešoji ne pelno įstaiga, veikianti pagal šį ir Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymą.“**¹² Todėl transliuotojui taikomi kai kurie išimtiniai privalomi punktai, pavyzdžiui, informacijos prieinamumo neįgaliesiems reikalavimas.

Be šių dokumentų, **LRT veiklos gaires nustato ir šios organizacijos vidaus teisės aktai.** Juose detalizuojama LRT veikla ir numatomos konkrečios taisyklės, kuriomis vadovaujamasi kasdienėje praktikoje. Jie apima strateginius dokumentus, etikos ir žiniasklaidos politikos nuostatas, administracinę bei organizacinę tvarką, padedančią užtikrinti skaidrų ir nuoseklų LRT darbą.

¹⁰ Pečiulis, Ž. (2015). Politikų įtaka kuriant Lietuvos visuomeninio transliuotojo modelį. *Agora: politinių komunikacijų studijos*, 3, 72. Prieiga per internetą: https://www.kf.vu.lt/dokumentai/Pe%C4%8Diulis_Agora.pdf

¹¹ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. spalio 8 d. priimtas įstatymas Nr. I-1571. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.31934/asr>

¹² Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. liepos 2 d. priimtas įstatymas Nr. I-1418. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.29884/asr>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

Kitas svarbus dokumentas – Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos 2023–2027 metų strategija.

Joje glaustai suformuluotos strateginės LRT kryptys ir tikslai. Itin pabrėžiama orientacija į jaunesnio amžiaus auditoriją, siekiant išlaikyti kanalui iki šiol lojalią publiką, siūlant jos poreikius atitinkantį kokybišką ir inovatyvų turinį. Akcentuojamas dėmesys regionams, tvarumo siekiai, prisitaikantis personalas, objektyvumo kriterijai programose ir pan.¹³ Iš šios strategijos seka **LRT 2025–2027 metų strateginis veiklos planas**. Jame išsamiai dėstomi strateginiai ir (arba) veiklos tikslai ir jų poveikio rodikliai, veiklos prioritetai, numatomos programų atrankos ir įgyvendinimo trajektorijos, finansų panaudojimas – skaitiniai duomenys, žmogiškųjų išteklių efektyvinimo siekiai ir pan.¹⁴ (Dar minėtinas LRT žurnalistų etikos kodeksas, LRT tvarumo politiką nustatantys dokumentai ir t. t., tačiau jie dėl darbo apimties ribotumo nebus aptarti.)

LRT yra nepriklausoma viešoji įstaiga, kurios vienintelė savininkė yra valstybė. Šiuo metu, remiantis 2005 m. atliktomis LRT įstatymo pataisomis, **aukščiausias kolegialus valdymo organas yra LRT taryba, kuri formuojama pagal politinio** (prezidentas, Seimas) **ir socialinio delegavimo** (Lietuvos mokslo taryba, Lietuvos švietimo taryba, Lietuvos meno kūrėjų asociacija, Lietuvos vyskupų konferencija) principus.¹⁵ **LRT tarybai keliami reikalavimai – veikti LRT ir visuomenės naudai, laikytis LRT įstatymų, teisės aktų. Tarybos narių skaičius – dvylika asmenų, kurie skiriami 6 metų kadencijai, jai vadovauja LRT tarybos pirmininkas.** Kiekvienas narys šias pareigas gali eiti ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės, jie balsų dauguma trims metams išsirenka pirmininką ir jo pavaduotoją. Kaip apibrėžiama LRT įstatyme, nariais gali tapti nepriekaištingos reputacijos asmenys, turintys bent magistro kvalifikacinį laipsnį ir penkerių metų darbo patirtį. Yra pateiktas išsamus sąrašas, kuriame nurodyta, kokie asmenys negali tapti LRT tarybos nariais, tarp jų – Seimo, Vyriausybės, savivaldybių tarybų, Europos Parlamento, Lietuvos radijo ir televizijos komisijos nariai, merai ir kiti. Įstatyme taip pat detalizuojama, kokiais atvejais Tarybos narys gali būti atšaukiamas iš šių pareigų arba jo įgaliojimai nutrūksta, pavyzdžiui, be pateisinamos priežasties nedalyvavus darbe, netekus priekaištingos reputacijos, atsistatydinus, mirties atveju ir t. t. Taryba gali kolektyviai atsistatydinti dar nepasibaigus jos narių kadencijai. Tokiu atveju visų Tarybos narių įgaliojimai baigiasi tuomet, kai naujai sudaryta Taryba susirenka į savo pirmąjį posėdį. LRT biudžete numatytos lėšos Tarybai finansuoti. **Jos, kaip valdymo organo, funkcijų spektras yra itin platus: formuoti LRT programų ir LRT interneto svetainės valstybinę strategiją, prižiūrėti LRT uždavinių įgyvendinimą, nustatyti LRT programų mastą, skaičių, viešo konkurso būdu skirti ir atleisti LRT generalinį direktorių ir daug kitų.**¹⁶

LRT vadovauja ir jai atstovauja Tarybos išrinktas generalinis direktorius. Jis yra atsakingas už visą LRT veiklą, parengtas ir transliuojamas programas bei už tai, kad Tarybos priimti nutarimai būtų tinkamai vykdomi. **LRT generalinį direktorių 5 metų kadencijai viešo konkurso būdu skiria ir atviru**

¹³ 2023–2027 metų LRT strategija. (2022). Prieiga per internetą:

https://apie.lrt.lt/api/uploads/LRT_strategija_2022_horizontal_final_2022_11_23_ikelimui_93fed5d08f.pdf

¹⁴ LRT 2025–2027 metų strateginis veiklos planas. (n. d.). Prieiga per internetą:

https://apie.lrt.lt/api/uploads/SVP_2025_2027_m_LRT_viesinimui_portale_f8eb0a1b2a.pdf

¹⁵ Pečiulis, Ž. (2010). Mission (im)possible. The case of Lithuanian Public Service Broadcasting. *Central European Journal of Communication*, V. 3, 1(4). Prieiga per internetą: https://cejc.ptks.pl/attachments/Mission-impossible-The-case-of-Lithuanian-public-service-broadcasting_2018-05-28_11-43-26.pdf

¹⁶ Žr. 11 šaltinį.

balsavimu atleidžia Taryba. Jei kandidatas nesurenka būtino balsų skaičiaus, skelbiamas naujas konkursas. Generaliniu direktoriumi gali būti paskirtas tik nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą, magistro kvalifikacinį laipsnį arba lygiavertę kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 5 metų vadovaujamojo darbo patirtį.¹⁷

LRT finansavimo modelis. LRT finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų, pajamų už programų pardavimą, rėmimo pranešimų, leidybos veiklos, taip pat iš paramos bei kitų komercinės ir ūkinės veiklos pajamų. LRT **biudžetas apskaičiuojamas kaip fiksuota surinktų valstybės mokesčių dalis.** Nuo 2015 m. (apie pertvarką paskelbta 2013 m. pabaigoje) Seimo sprendimu įvesta nauja LRT finansavimo tvarka. Suma nustatoma taip: prilygsta 1,5 proc. užpraeitais metais faktiškai surinktų gyventojų pajamų mokesčio (GPM) įplaukų bei 1,3 proc. to paties laikotarpio akcizo pajamų. Tiesa, procentinis punktas buvo sumažintas iki 1 proc. ir 1,3 proc.^{18, 19} Tačiau praėjusių metų lapkritį Seimas nutarė 2026–2028 m. biudžetą įšaldyti ir palikti 2025 m. lygmenyje, o vėliau sumažinti procentinį finansavimą iki 0,75 proc. nuo GPM ir 0,8 proc. nuo akcizų. Be to, LRT skiriamų asignavimų dydis negali būti mažesnis už vidutinę paskutinių trejų metų valstybės biudžeto asignavimų sumą. Reikia paminėti, kad praeityje būta intencijų įvesti LRT abonentinį mokestį, tačiau galiausiai tokiai praktikai nebuvo pritarta.

Nuo 2015 m. LRT **uždrausta komercinė, politinė reklama,** transliuojama tiek už atlygį, tiek neatlygintinai, išskyrus atvejus, kai LRT pagal Tarybos nustatytas taisykles skleidžia reklamą ar rėmimo pranešimus vykdydama sutartis dėl sporto, kultūros ar kitų visuomenei svarbių renginių transliavimo teisių.^{20, 21} Vis dėlto transliuotojas kitą komercinę ir ūkinę veiklą vykdyti gali. Taigi šiuo metu **LRT biudžetą sudaro**^{22, 23}:

- valstybės biudžeto asignavimai (2024 m. – 72,9 mln. eurų);
- pajamos iš komercinės ir ūkio veiklos;
- kitos lėšos (pavyzdžiui, parama, partnerystės, dovanotas, paveldėtas turtas ir kt.).

LRT valdymas, finansavimas ir teisinė bazė sudaro jungtinį transliuotojo veiklos mechanizmą, turintį užtikrinti jo nepriklausomumą, skaidrumą ir kokybiško turinio pasiūlą žiūrovams. Valdymas grindžiamas LRT Tarybos ir vadovybės veiklos principais, ir tokia sąranga turėtų garantuoti strateginių sprendimų priėmimą, programų kokybę ir efektyvų biudžeto panaudojimą. LRT pagal nustatytą tvarką finansuojama iš biudžeto, o papildomos pajamos iš komercinės ir ūkio veiklos ar kitų šaltinių sudaro daug mažesnę organizacijos lėšų dalį. Vertinant faktiškai – kylant ekonomikai, turėtų didėti ir LRT biudžetas.

¹⁷ Ten pat.

¹⁸ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 6, 7, 15 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. XII-736 3 straipsnio pakeitimo įstatymas. 2014 m. gegužės 8 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtas įstatymas Nr. XII-874. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/68b48f30d7611e3b272e0e81c552d38?jfwid=pf5lzuahdk>

¹⁹ Biudžetas. (n. d.). Prieiga per internetą: <https://apie.lrt.lt/skaidrumas/finansai/lrt-biudzetas?>

²⁰ Žr. 11 šaltinį.

²¹ Gudavičius, S., Aukštuolytė, R. (2013 m. gruodžio 23 d.) Po metų LRT nebetransliuos komercinės reklamos. Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/archive/article/2013/12/23/po-metu-lrt-nebetransliuos-komercines-reklamos>

²² Žr. 11 šaltinį.

²³ Žr. 19 šaltinį.

4. LRT auditas ir pokyčių diskursas

2025 m. lapkričio mėnesį LRT atsidūrė viešo dėmesio centre dėl Valstybės kontrolės atlikto audito išvadų. Valdančiųjų siūlymai keisti kai kuriuos valdymo principus bei biudžeto mechanizmą sukėlė nemažai diskusijų visuomenėje. Pastaruoju metu gvildenamą problematiką dėl LRT ir stebimą viešąjį diskursą šiuo klausimu galima nušviesti bent keliais aspektais.

2025 m. kovo 13 d. pranešta, kad **Seime imtas svarstyti siūlymas atlikti LRT veiklos 2021-2024 m. auditą, uždavinį pavedant Valstybės kontrolei**. Šios iniciatyvos autorius – valdančiajai koalicijai priklausančios partijos „Nemuno aušra“ vadovas Remigijus Žemaitaitis. **Kaip skelbta, auditu siekiama išsiaiškinti, ar nacionalinis transliuotojas veikia skaidriai, efektyviai, veiksmingai, laikosi politinio neutralumo ir kitų principų**. Dėl šio ketinimo tarp valdančiųjų ir opozicijos politinių jėgų kilo įtampų – pastarieji atsisakė dalyvauti balsavime ir kalbėdami apie šį užmojį teigė įžvelgį politizavimo apraiškų.²⁴

Iniciatyva dėl LRT veiklos audito sulaukė įvairių prieštara: tiek opozicijos sluoksniuose, tiek žurnalistų bendruomenėje, taip pat tarptautiniu mastu. Iš pradžių šis siūlymas dėl audito Seimo buvo atmestas, visgi balandžio mėnesio viduryje paskelbta, kad daugumos parlamentarų sprendimu paskelbtas nutarimas²⁵, kad auditą Valstybės kontrolė privalės atlikti – opozicijos nariai balsavime nedalyvavo, o apie jo rezultatą pasisakė kritiškai, tai vertindami kaip politinį spaudimą nacionaliniam transliuotojui.^{26, 27}

Šių metų pradžioje **Valstybės kontrolė visuomenei pristatė audito išvadas dėl LRT veiklos 2021-2024 m.** Tuo tikslu parengta 120 p. išsami ataskaita „Viešosios įstaigos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos veikla“. Dokumente nurodoma atlikto audito svarba: „Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai patikėta vykdyti konstitucinę visuomeninio transliuotojo misiją ir užtikrinti viešąjį interesą – Konstitucijoje nustatytą jos ginamą ir saugomą visuomenės interesą būti informuotai. <...> Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija – iš valstybės biudžeto finansuojama įstaiga, todėl ypač svarbus atsakingas viešųjų pinigų naudojimas, siekiant užtikrinti visuomenės poreikius ir interesą būti informuotai.“²⁸

Esminiai patikrinimo tikslai buvo nustatyti²⁹:

- ar LRT veikla planuojama ir vykdoma taip, kad būtų įgyvendinti užsibrėžti tikslai ir užtikrinamas nuoseklus organizacijos tobulėjimas;

²⁴ Skėrytė, J. (2025 m. kovo 13 d.). Parlamentarai pasiryžę pavesti Valstybės kontrolei atlikti LRT auditą. Prieiga per internetą: <https://archyvai.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2510623/parlamentarai-pasiryze-pavesti-valstybes-kontrolei-atlikti-lrt-audita>

²⁵ Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą. 2025 m. balandžio 17 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas Nr. XV-171. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/e4f89ca01c1311f08fdabd4950271e2c>

²⁶ Bieliavskas, J. (2025 m. kovo 25 d.). Seimas atmetė siūlymą įstatymu įpareigoti Valstybės kontrolę atlikti LRT valstybinį auditą. Prieiga per internetą: <https://archyvai.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2520716/seimas-atmete-siulyma-istatymu-ipareigoti-valstybes-kontrole-atlikti-lrt-valstybini-audita>

²⁷ Lybertytė, M., Majauskaitė, R. (2025 m. balandžio 17 d.). Seimas nusprendė – Valstybės kontrolė turės atlikti LRT auditą. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2539552/seimas-nusprende-valstybes-kontrole-tures-atlikti-lrt-audita>

²⁸ Valstybės kontrolė. (2025 m. spalio 31 d.). Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos veikla: valstybinio audito ataskaita. Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24361>

²⁹ Ten pat.

- ar finansiniai resursai ir turtas naudojami racionaliai ir efektyviai, siekiant strateginių organizacijos rezultatų;
- ar vykdoma priežiūra, skirta LRT veiklai gerinti ir organizacijai tobulinti.

Kadangi Valstybės kontrolės ataskaita yra plačios apimties, šioje apžvalgoje LRT veiklos audito rezultatai bus nušviečiami lakoniškai, atkreipiant dėmesį į esmines ir bendresnes išvadas, neaptariant detalių ir nesigilinant į procedūrinius aspektus. **Audito institucija nustatė, kad LRT veiklos rezultatyvumą padidintų strateginių rodiklių nustatymas, didesnė programų įvairovė ir prieinamumas visuomenei, o efektyvumą – geresnis žmogiškųjų išteklių ir turto valdymas bei stipresnė Tarybos priežiūra.** Ekonomiškumui reikšminga turėtų būti vidaus kontrolė ir programų bei pirkimų teisinio reglamentavimo patobulinimas. Rezultatus išskaidant pagal atitinkamas stambesnes LRT veiklos kryptis, buvo **akcentuoti šie tobulinti jos veiklos aspektai**³⁰:

- Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos veiklos organizavimas – dauguma rodiklių pasiekti, bet trūksta ilgalaikių siektinų rodiklių reikšmių. Tobulintina turinio įvairovė, ypač jo prieinamumas asmenims su negalia;
- išteklių planavimas, panaudojimas ir turto valdymas. Reikia įvertinti augančių autorinių sutarčių skaičių – nėra aiškiai nustatyta, kada LRT priskiria darbuotojui pareigybę, o kada sudaroma autorinė ar paslaugų sutartis, nėra nustatytų etikos kontrolieriaus darbo užmokesčio nustatymo principų ir struktūros, trūksta sąlygų turto valdymo efektyvumui užtikrinti;
- pirkimų vidaus kontrolė ir vykdymas – viešųjų pirkimų, taip pat programų kūrimo ir gamybos procesų vidaus kontrolė turi būti sustiprinta;
- Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos veiklos priežiūra – stinga LRT tarybos veiklos vertinimo, reikalingo tolesniam tobulėjimui.

Po audito **pasirodė siūlymų keisti įstatymus, reglamentuojančius LRT valdymą**, pavyzdžiui, pakeisti balsavimo taisyklės dėl generalinio direktoriaus atleidimo – jis dėl nepasitikėjimo galėtų būti nušalinamas už tai balsuojant bent pusė Tarybos narių.³¹ Kaip jau minėta, po audito išvadų LRT biudžetas įšaldytas – artimiausiais metais jo augimas nenumatytas. Gruodžio 10 d. pasirodė žinia, kad **valdančioji Socialdemokratų partija užregistravo LRT įstatymo pakeitimų projektą** – juo pasiūlyta koreguoti LRT generalinio direktoriaus (vadovybės) ir LRT tarybos santykius. Be to, pataisa siekiama įtvirtinti, kad įstaigos generalinį direktorių **slaptu balsavimu** skirtų ir atleistų Taryba, o atleistas gali būti už tai nubalsavus daugiau nei pusė Tarybos narių.³² Siekta pataisas priimti skubos tvarka.

LRT vadovybė audito išvadas komentavo kaip inspiraciją tobulėti, o **pažeidimus laiko tik procedūriniais**. Reikia pridurti, kad **auditas ir valdžios iniciatyvos sukėlė aršias visuomenės**

³⁰ Ten pat.

³¹ Venckūnas, V. (2025 m. lapkričio 26 d.). Premjerė: siūlomas slaptas balsavimas dėl LRT vadovo turėtų kaip tik suteikti daugiau saugumo. Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/premjere-siulomas-slaptas-balsavimas-del-lrt-vadovo-turetu-kaip-tik-suteikti-daugiau-saugumo-56-2571798>

³² Socialdemokratai užregistravo naują LRT įstatymo pakeitimų projektą: kas keičiasi? (2025 m. gruodžio 10 d.). Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/socialdemokratai-uzregistravo-nauja-lrt-istatymo-pakeitimu-projekta-kas-keiciasi-56-2581090>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

diskusijas dėl LRT vaidmens ir misijos, finansavimo, turinio kokybės ir pan. Nuogastavimus dėl LRT politizavimo išsakė žiniasklaidos atstovai, tarptautinės organizacijos, opozicijos nariai, taip pat Europos Komisija, Europos transliuotojų sąjunga ir kt. Minėtina, kad pokyčių dėl LRT naratyvas vis dar plėtojamas ir galutinių sprendimų nėra. Gruodžio mėnesį surengtas ne vienas protestas. Šiame kontekste stebima didelė visuomenės poliarizacija ir pasidalijimas į dvi stovyklas: pritariantys, kad LRT reikalingi sisteminiai pokyčiai bei LRT valdymo modelio transformaciją laikantys politiniu susidorojimu.^{33, 34}

2025 m. gruodžio 22 d. žiniasklaidoje pasirodė pranešimų apie prezidento Gitano Nausėdos susitikimą su valdančiomis politinėmis jėgomis – skubos nutarta vengti, įkurta speciali darbo grupė. Prezidentas akcentavo tai, kad svarbu įsiklausyti į ekspertų nuomones ir rekomendacijas, o įstatymų pataisos neturėtų pažeisti žiniasklaidos laisvės principų. Šalies vadovui antrino Seimo pirmininkas Juozas Olekas, sakydamas, kad tariantis su įvairiomis suinteresuotomis pusėmis pataisos bus tobulinamos. Vis dėlto viešumoje svarstyta ir apie tai, kad valdantieji nesiruošia trauktis. Žurnalistų bendruomenė pataisoms prieštarauja.^{35, 36}

LRT klausimas pastaraisiais mėnesiais tapo intensyviu visuomenės ir politinių debatų objektu, iliustruojančiu skirtingas nuomones apie transliuotojo vaidmenį, misiją ir valdymo modelį. Pertvarkos diskursas atskleidė, kad politinis dialogas reikalauja apdairaus ir subalansuoto, aiškiai pagrįsto požiūrio, įtraukiant įvairių suinteresuotų pusių dalyvavimą jame.

5. Apibendrinimas ir akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje

LRT Lietuvos žiniasklaidos sistemoje užima svarbią vietą, nes funkcionuoja kaip nekomercinė informacijos sklaidos priemonė, todėl jai keliami aukštesni reikalavimai ir standartai dėl turinio kokybės. Žiniasklaidos priemonei, atliekančiai visuomeninio transliuotojo funkciją, taip pat taikomi objektyvumo ir nešališkumo principai. Visuotinai suprantama, kad LRT priskiriama kultūros puoselėjimo ir švietėjiška misija, pirmiausia atsižvelgiant į visuomenės reikmes, o ne į rinkos dėsnių diktuojamus tikslus ir uždavinius. Esminiai LRT deklaruojami tikslai: nešališkos ir patikimos informacijos sklaida, visuomenės ugdymo ir telkimo funkcija, atvirumas, diskusijų skatinimas. Be šių, dar pabrėžtinas vaidmuo ir svarba nacionaliniam saugumui ir kovai su dezinformacija.

³³ Platūkytė, D., Valiauskaitė, A. Ilkevičiūtė, J. (2025 m. lapkričio 3 d.). Po audito: kokių pokyčių ims LRT? Prieiga per internetą: https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2734227/po-audito-kokiu-pokyciu-imsis-lrt?srltid=AfmBOortbqub8xxw4gYCuh_SRwMQw4tABbkuAmf59CAIAZeJ-d3znvD

³⁴ Lybertytė, A. (2025 m. gruodžio 3 d.). EBU vadovas įspėja dėl siūlomų LRT pokyčių: didžiausia žala būtų Lietuvos reputacijai. Prieiga per internetą: https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/2764208/ebu-vadovas-ispeja-del-siulomu-lrt-pokyciu-didziausia-zala-butu-lietuvos-reputacijai?srltid=AfmBOoo8kiNJKaKKTmdY_SDMHT0cb9eSjzyfuVWGW1Q7HvqFOyK2rvN

³⁵ Petrakova, L., Vireliūnaitė, L. (2025 m. gruodžio 22 m.). Nausėda apie LRT pataisas: išeitį radome. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/politika/nauseda-apie-lrt-pataisas-iseiti-radome-120189899>

³⁶ Jurčenkaitė, I. (2025 m. gruodžio 22 m.). Valdantieji nesitraukia: po diskusijų darbo grupėje LRT pataisas ruošiasi nešti į priėmimą. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/politika/valdantieji-nesitraukia-po-diskusiju-darbo-grupeje-lrt-pataisas-ruosiasi-nesiti-i-priemima-120189995>

Valdymo sistema, teisinė bazė ir finansavimo tvarka yra pagrindiniai visuomeninio transliuotojo veiklos garantai, turintys užtikrinti jo nepriklausomumą, skaidrumą ir misijos įgyvendinimą. Įstatymai apibrėžia transliuotojo teises, pareigas ir atsakomybę, o valdymo struktūra nustato organizacijos veiklos hierarchiją ir sprendimų priėmimo procesus. Finansavimo modelis garantuoja stabilų ir nepriklausomą lėšų srautą, leidžiantį vykdyti visuomenės informavimo, švietimo ir kultūros funkcijas – įgyvendinti LRT patikėtą misiją. Valdymas grindžiamas LRT Tarybos ir vadovybės veiklos principais, ir tokia sąranga turėtų garantuoti strateginių sprendimų priėmimą, programų kokybę ir efektyvų biudžeto panaudojimą. LRT pagal nustatytą tvarką finansuojama iš biudžeto, o papildomos pajamos iš komercinės ir ūkio veiklos bei gautos iš kitų šaltinių sudaro mažesnę organizacijos lėšų dalį. Vertinant faktiškai – kylant ekonomikai, turėtų didėti ir LRT biudžetas.

2025 m. lapkričio mėnesį LRT atsidūrė viešo dėmesio centre dėl ką tik atlikto audito išvadų, kuriose išdėstytos valdymo spragos ir klausimai dėl finansų panaudojimo. Valdančiųjų politikų siūlymai keisti kai kuriuos valdymo principus bei biudžeto mechanizmą sukėlė nemažai diskusijų visuomenėje. Tai pastaraisiais mėnesiais tapo intensyviu visuomenės ir politinių debatų objektu, iliustruojančiu skirtingas nuomones apie transliuotojo vaidmenį, misiją ir valdymo modelį. Pertvarkos diskursas atskleidė, kad ir audito rezultatai, ir politinis dialogas reikalauja apdairaus ir subalansuoto, aiškiai pagrįsto požiūrio, įtraukiant įvairių suinteresuotų pusių dalyvavimą jame.

Akcentai

- Nuo pat nepriklausomybės pradžios LRT traktuojama kaip žiniasklaidos priemonių, atliekančių visuomeninio transliuotojo funkcijas, grupė, nors oficialiuose dokumentuose įtvirtintas nacionalinio transliuotojo statusas. Visą šį laikotarpį jam keliama aukšti turinio kokybės ir skaidrumo reikalavimai, pabrėžiamas atskaitomybės valdžiai ir visuomenei matmuo. Tai – ne tik žinių sklaidos, bet kultūros, švietimo, nuomonių, požiūrių dalijimosi platforma. Konfliktas kilo Valstybės kontrolei Seimo pavedimu atlikus LRT 2021–2024 m. veiklos auditą ir nustačius esant tobulintinų aspektų. Jei LRT priskiriamos VT kompetencijų sritys, svarbus siekinys turėtų būti veiklos skaidrumo užtikrinimas, bet nemažiau aktualu palaikyti transliuotojo nepriklausomumą ir redakcinę autonomiją.
- Audito ir valdžios iniciatyvų atvejis atskleidė, kad LRT pokyčių procesas ir transformacijos klausimas yra labai jautrus, o komunikacijos spragos sukelia įtampas visuomenėje ir nepasitikėjimą šio proceso dalyviais. Visuomenės reakcija, įskaitant protestus ir intensyvias diskusijas, parodė, kad piliečiai yra aktyviai įsitraukę ir nusiteikę prieš galimus žiniasklaidos laisvės ribojimus. Šiame kontekste taip pat stebima rizikų dėl politizavimo, nesusikalbėjimo tarp skirtingų valdžios grupių, todėl inicijuota LRT valdymo pertvarka ir krizės pasekmių suvaldymas – svarbus ir aukštų kompetencijų reikalaujantis procesas ir, tikėtina, ne vienos ateities politinės darbotvarkės objektas.